

عنوان مقاله:

بررسی و تحلیل نقوش بروج دوازده گانه بر روی سفال های دوران اسلامی ایران

محل انتشار:

دومین همایش ملی باستان شناسی ایران (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 31

نویسندگان:

نادره صادقی - دانشجوی کارشناسی ارشد موسسه غیرانتفاعی مارلیک

سید رسول موسوی حاجی - دانشیار باستان شناسی و هنر دوران اسلامی، دانشگاه بابل، دانشکده هنر و معماری

مرتضی عطایی - دانشجوی دکتری باستان شناسی دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

سفالگری یکی از دیرینه هنرهای است که تجلیگاه باورها، نمادها و اساطیر تمدنهای بشری به شمار می آید. نقوشی که بر سفال نقش می بندد معرف میراثی است که در آن بستر به وجود آمده است. در میان انبوه نقوش تزئینی سفالهای دوران اسلامی، می توان ردپایی از نجوم و علائم نجومی را مشاهده کرد. نقوشی که از سدهی چهارم هجری جای خود را در تزئینات هنر سفالگری باز نموده و نقش عمدهای در انتقال مفاهیم مورد نظر هنرمندان سفالگر ایفا کرده اند. هر یک از بروج دوازده گانه (حمل، ثور، جوزا، سرطان، اسد، عقرب، میزان، جدی، دلو و حوت) دارای علائم و نقوش خاصی در نسخ نجومی خطی مصور همچون صورالکواکب صوفی و عجایب المخلوقات قزوینی هستند. در این مقاله سعی شده است نقوش بروج دوازده گانه به صورت مجموعه ای و منفرد، اعم از انتساب قطعی یا احتمالی بر روی آثار سفالی سده های چهارم هجری تا دوره صفویه (از جمله گونه های مینایی، چندرنگ نیشابور، زرین فام و آبی و سفید) با هدف آگاهی از میزان شباهت ها و تفاوت های نقوش بروج دوازده گانه با تصاویر آنها در کتب علمی مصور دوران اسلامی و نیز رابطه ی احتمالی این نمادهای نجومی با باورها و اعتقادات مردم شناسایی و مورد مطالعه قرار گیرد. روش این پژوهش توصیفی تحلیلی است و گردآوری اطلاعات به صورت کتابخانه ای انجام شده است. نتایج حاصل از این پژوهش بیانگر آن است که در کنار شباهت های تصاویر بروج دوازده گانه بر روی سفال ها با نقوش شان در کتب مصور، تفاوت هایی نیز در جزئیات نقوش وجود دارد. این بروج دوازده گانه تنها به صورت مجموعه ای در کنار هم قرار نگرفته اند بلکه به صورت منفرد هم بر روی سفال ها قابل مشاهده هستند.

کلمات کلیدی:

سفال اسلامی، نجوم، بروج دوازدهگانه، دوران اسلامی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/541032>

